

Iz ribarske prakse

Savetovanje o zaštiti na radu u ribarstvu

Pozivom predsednika Saveznog odbora Sindikata radnika poljoprivrede, prehrambene i duvanske industrije na sastanak 10. IV 1980. godine Radna grupa od 7 članova izradila je program tema i saopštenja za savetovanje o zaštiti na radu radnika organizacija udruženog rada ribarstva. Poziv je usledio na osnovu programa rada Saveznog odbora Sindikata radnika poljoprivrede, prehrambene i duvanske industrije za 1980. godinu u kome je zacrtano da se održi savetovanje na temu: »Neka aktuelna pitanja zaštite na radu i uslova rada radnika u organizacijama udruženog rada slatkovodnog i morskog ribarstva«. Razlozi organizovanja savetovanja su specifični uslovi rada zbog čega su povećane povrede na radu, razna obolenja i invalidnost. Cilj savetovanja je razmena saznanja i postupaka na postojeće stanje u pitanju zaštite na radu uz naglasak nedostataka i pozitivnih rešenja radi konkretnije aktivnosti Sindikata za bezbedniji i humaniji rad radnika u ribarstvu.

Prema dogovoru u radnoj grupi za savetovanje su pismeno obrađene i u materijalu prezentirane ove teme:

1. Stanje i neka aktuelna pitanja unapređenja uslova rada u organizacijama udruženog rada slatkovodnog ribarstva
2. Uslovi radne sredine na radnu sposobnost i životni i radni vek radnika
3. Upotreba ličnih zaštitnih sredstava u procesu rada
4. Aktivnost organizacija udruženog rada u osposobljavanju radnika u oblasti zaštite na radu
5. Zakonsko i samoupravno regulisanje zaštite na radu
6. Društvena ishrana, rekreacija i odmor radnika u toku radnog dana
7. Preventivna zaštita na radu radnika u neposrednoj proizvodnji riba kao sastavni deo očuvanja radne i zdravstvene sposobnosti radnika

Dogovoreno je da se savetovanje održi u drugoj polovini juna ili prvih dana jula meseca. Pripreme materijala, umnožavanje i slanje pravovremeno su uređeni, pa je savetovanje zakazano za 2. VII 1980. godine u Beogradu u Savezu sindikata Jugoslavije.

Vidi se iz izloženog da su pripreme uspešno izvršene da savetovanje uspije. Bili su potrebni brojni učesnici koje to interesuje. Na sam dan održavanja savetovanja bilo je razočarenja. Bilo je prisutnih 14—16 prestavnika iz Lipovljana, Poljane, Bača, Našica, Konjica, Beograda i Ribarstva—Export Ljubljane. Ni čekanje od oko sat vremena nije povećalo broj prisutnih, pa je uz negodovanje prisutnih i primedbu predsednika imenovanog odbora Sindikata da sa ribarima teško ide jer su organizovali ovakvo savetovanje sa traktoristima i kombajnerima koje je uspeo, a sa ribarima nešto slabo, savetovanje je odgođeno za kraj septembra ove godine.

Godine 1974. pokrenuta je aktivnost na izradi Elaborata za sniženje staža osiguranja radnih mesta u slatkovodnom ribarstvu izloženim vlazi, fizičkom naporu i permanentnom uticaju klimatskih faktora. Sačinjen je ugovor preko Poslovnog udruženja slatkovodnog ribarstva u Zagrebu, sada Ribozajednica, sa Institutom za sociologiju i psihologiju rada u Nišu za izradu stručnog elaborata. U periodu od početka 1975. — do kraja 1979. godine elaborat je razmatran na SIZ mirovinskog i invalidskog osiguranja republika i pokrajina, dopunjavan i usaglašavan da bi na kraju bio neprihvatljiv za beneficiranje osiguranja na traženim radnim mestima u slatkovodnom ribarstvu. U septembru 1977. osnovna dokumentacija u elaboratu je ocenjena kao neophodna. U februaru 1978. izvršen je uvid na Ribnjačarstvu »Jelas« Oriovac i na osnovu toga tražene su dopune dokumentacije u elaboratu u vidu decidiranih odgovora, i to:

- Faze poslova radnika ribara,
- Opis poslova za radnika na otvorenim vodama,
- Opis poslova za radnika manipulanta — prodavača ribe dati kao 3 radna mesta, a ne kao jedno,
- Za čuvara ribnjaka precizirati koliko vremena radi kao čuvar, a koliko kao radnik ribar,
- Mašinista — traktorista koliko obavlja poslova kao radnik ribar.
- Teški i povremeno teški radovi dati su u postotku ukupnog radnog vremena, a zakon traži neprekidno trajanje,
- Mehanizacija radova utovara — istovara ribe je zakonska obaveza,

— Sticanje kvalifikacija je obaveza putem profesionalnog obrazovanja, a ne internim priznanjem i tečajevima.

— Potrebni su podaci o bolestima i patološkim pojavama u vezi sa uslovima rada.

Na sednici Komisije za utvrđivanje radnih mesta na kojima se staž osiguranja računa s povećanim trajanjem SIZ-a mirovinskog invalidskog osiguranja radnika Hrvatske 21. XI 1979. godine u Zagrebu, razmatrao je naš zahtev i data ova ocena:

— Podaci u elaboratu i dopune elaborata su informativni i ilustrativni ali ne mogu poslužiti kao osnov za beneficirani staž.

— Ne vidi se provođenje zaštite na radu iako pravilnici postoje,

Nema podataka o starostnim i invalidskim mirovinama, a taj odnos je odsutan za odluku kao što je bio slučaj kod radnika u morskome ribarstvu.

— U Arandelovcu 23. V 1979. godine bilo je zadnje usaglašavanje komisija republika i pokrajina i komisije Srbije, Makedonije, Vojvodine i Slavonije su ocenile da dokumentacija nije dobra, a Hrvatska je odgodila stav do ove sednice. Praktičan zaključak je da sve zajednice mirovinsko i invalidskog osiguranja radnika odbijaju osnovnu dokumentaciju radi nepotpunosti, i ako je utisak da ima teških poslova, ali se mora ceniti po dokumentaciji. Potrebno je dati novu argumentaciju i kad se pojavimo nije kasno za rešenje jer zakon daje retroaktivitet od 1945. godine. Pri tome vodi računa o saglasnosti na Veću sindikata da se poštuju zakonske norme uz apsolutnu dokumentaciju.

Shodno iznetom smatrali smo za pogodnu priliku savetovanje o zaštiti na radu da dobijemo više podataka

i preko Sindikata zatražimo podršku i pomoć radi ostvarenja našeg opravdanog zahteva za beneficirani staž radnika u slatkovodnom ribarstvu.

Ta se prilika ukazala 3. oktobra 1980. godine, kada je savetovanje održano uz normalnu posetu predstavnika organizacija slatkovodnog ribarstva iako je masovnost mogla biti veća, obzirom na broj organizacija i interesantnost teme. Na savetovanju uz učešće većeg broja prisutnih mahom iz direktne proizvodnje ribe i uvodnog izlaganja Popovski Bogdana, doneti su ovi

ZAKLJUČCI

— Da Radna grupa, koja je pripremila materijal za savetovanje proširena sa predstavnikom iz »Ribozajednice« Zagreb, »Ribarstvo« Novi Sad i »Mirna« Rovinj, definiše zahtev za donošenje samoupravnog sporazuma u ribarstvu za poboljšanje uslova rada radnika;

— U srednjoročnom razvoju definisati uslove o privredivanju i sticanju dohotka u ribarstvu kako bi se izjednačili uslovi proizvodnje riba sa mesom i hranom

— Da se obnovi argumentacija o beneficiranom stažu u ribarstvu:

— Da se u OUR vrši preraspodela radnog vremena u sezoni i van sezone rada;

— Da radna grupa napravi rezime savetovanja koja bi verifikovao Savezni odbor sindikata radnika poljoprivrede, prehrambene i duvanske industrije i da se inzistira na izvršenju.

Ilija Bunjevac,
»Ribokombinat« Beograd